

רע"פ 2884/15 - פנחס זמיר נגד הועדה המחוזית לתכנון ובניה - צפון חיפה

בית המשפט העליון

רע"פ 2884/15

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקש: פנחס זמיר

נ ג ד

המשיבה: הועדה המחוזית לתכנון ובניה - צפון חיפה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
חיפה (כב' השופטת תמר שרון נתנאל) מיום
09.02.2015 בתיק עפא 060762-12-14

בשם המבקש: עו"ד דן קירו

בשם המשיבה: עו"ד עמית אופק

החלטה

1. לפני בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופטת ת' שרון נתנאל) מתאריך 9.2.2015 בעפ"א 60762-12-14, בגדרו נדחה ערעור על הכרעת הדין ועל גזר הדין שהגיש המבקש על פסק הדין של בית משפט השלום בחיפה (כבוד השופט ע' קוטון) מתאריך 3.4.2014 ומתאריך 17.11.2014, בעמ"א 22030-12-11. להלן אביא את הנתונים הדרושים להכרעה.

תמצית הרקע העובדתי

עמוד 1

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן שבמסגרתו הואשם בעבירות על סעיפים 204(א), 204(ב) ו-217 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה). בכתב האישום נטען כי:

(א) המבקש הוא הבעלים והמחזיק במקרקעין הידועים כמגרש 16, חלקה 1, גוש 8801 במושב מאור (להלן: החלקה). בתאריך 29.7.2007 הגיש המבקש בקשה להתיר לו לבנות בית מגורים שני ומרחב מוגן דירתי (להלן: המבנה השני). בתאריך 9.8.2007 אישרה הוועדה המקומית לתכנון ובניה מנשה-אלונה (להלן: הוועדה המקומית) את הבקשה להיתר בנייה בתנאי שהמבקש יהרוס בריכה בשטח של כ-50 מ"ר ומבנה עץ שנבנו בחלקה שלא כדין.

(ב) בתאריך 16.3.2008 קיבל המבקש היתר בניה. לאחר קבלת ההיתר בנה המבקש את המבנה השני בחלקה ואכלס אותו, אף שלא היה בידיו טופס אכלוס כחוק. בתאריך 21.3.2011 מצא מפקח מטעם הוועדה המקומית כי המבקש לא הרס את הבריכה ואת מבנה העץ. המבקש, שהבחין במפקח, גירש את המפקח מהחלקה, נטל את תעודת ההסמכה של המפקח וסירב להשיבה. בדרך זו נטען, הכשיל המבקש את המפקח ומנע ממנו למלא את תפקידו.

(ג) בתאריך 6.6.2011 נמצא כי המבקש לא הרס את המבנים שהתבקש להרוס כתנאי למתן היתר הבניה, וכי המבקש ממשיך לעשות בהם שימוש. כן נמצא כי המבקש ממשיך לעשות שימוש במבנה השני למגורים, מבלי שקיבל היתר אכלוס כדין.

(ד) ביום 17.6.2011 זומן המבקש לחקירה בפני מפקח מטעם היחידה הארצית לפיקוח על הבניה במשרד הפנים, אך לא התייצב לחקירה.

3. בתשובה לכתב האישום טען המבקש כי הוועדה המקומית לא התנתה את מתן היתר הבניה בהריסת הבריכה ומבנה העץ, ולטענתו, תנאי זה הוסף להיתר שהוצא לו שלא כדין. המבקש כפר באישום כי בנה ואכלס את המבנה השני ללא טופס אכלוס. כן טען כי המפקח לא תיאם את הגעתו לחלקה, כי חשד שהתעודה שבידי המפקח מזויפת ולכן הגיש למחרת היום תלונה למשטרה נגד המפקח ומסר למשטרה את התעודה. אשר להזמנה לחקירה אישר המבקש כי זומן אך לא התייצב.

פסקי הדין של בתי המשפט קמא

4. לאחר שמיעת ראיות החליט בית משפט השלום לזכות את המבקש מחמת הספק מביצוע עבירה לפי סעיף 217 לחוק התכנון והבניה, שכן נותר בלבו ספק אם בעת נטילת התעודה ואי החזרתה למפקח היתה למבקש מחשבה פלילית הנדרשת לגיבוש העבירה. בית המשפט קבע כי אין מחלוקת ממשית כי המבקש בנה ללא היתר כדין בריכה ומבנה עץ. בית המשפט דחה את טענת המבקש בדבר הגנה מן הצדק בשל איפיה בררנית מאחר שטענה זו לא הוכחה.

5. במהלך דיון מיום 18.9.2014, לאחר שהמשיבה השמיעה טיעוניה לעונש, "הודיע" המבקש לבית המשפט

שהוא פוסל אותו מלהמשיך לדון בעניינו. בית המשפט נמנע מלהחליט בטענת הפסלות, וביום 17.11.2014 גזר על המבקש שלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, לבל יעבור על העבירה בגינה הורשע או עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה וקנס בסך של 15,000 ש"ח. בית המשפט הורה למבקש להרוס את המבנים שהתבקש להרוס כתנאי למתן היתר בניה ולהפסיק את השימוש בהם עד ליום 1.9.2015, אלא אם עד למועד זה יקבל היתר בניה ושימוש כדין. נקבע כי כל עוד לא תבוצע ההריסה ולא יפסק השימוש יראו את הצו כמתחדש מדי יום, והמשיבה תהיה רשאית לבצע את ההריסה מיום 1.10.2015 ולהיפרע מהמבקש בגין הוצאותיה. על פסק הדין הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה. במסגרת הערעור טען המבקש, בין היתר, כי היה על בית המשפט לדון תחילה ולהכריע בבקשת הפסלות שהעלה, ולכן ביקש לבטל את פסק הדין ולהשיב את הדיון לבית משפט השלום כדי ליתן החלטה בבקשת הפסלות.

6. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור שהגיש המבקש. בית המשפט ציין כי אכן בית משפט השלום נתן את גזר דינו בלא שנתן החלטה בהודעת הפסילה. בית המשפט המחוזי קבע כי ניתן לראות ב"הודעת הפסלות" של המבקש בקשת פסלות. בית המשפט ציין כי הודעה זו היתה, למעשה, חזרה על בקשת פסילה קודמת של המבקש, שבית המשפט דחה, וכי ערעור שהגיש המבקש על ההחלטה נדחה. לכן קבע בית המשפט המחוזי כי לא היה מקום "להודיע" לשופט על פסילתו, וניתן להבין מדוע השופט לא ראה ב"הודעה" בקשה חדשה שיש לדון בה, אף שהיה נכון יותר שיתייחס אליה. בית המשפט ציין כי המבקש לא פנה לבית משפט השלום ליתן החלטה בהודעת הפסלות, אף לאחר שקיבל מכתב ממזכירות בית משפט שלפיו ערעורו נדחה. לגופו של עניין קבע בית המשפט המחוזי כי בית משפט השלום התייחס למערער בסבלנות רבה ושמע את טיעוניו לעניין העונש באריכות, תוך שהוא מעיר לו, כפי חובתו, כי עליו לזנוח את טיעוניו נגד הכרעת הדין. בית המשפט אף הציע למבקש להשלים טיעוניו בכתב, אך הוא סירב. בנסיבות אלה, קבע בית המשפט המחוזי כי לא נפגעה זכות כלשהי של המבקש, כי לא נגרם לו כל עוול או עיוות דין, ולכן דחה את בקשתו להחזיר את הדיון לבית משפט השלום כדי שיחליט בהודעת הפסלות. בית המשפט דחה את טענות המבקש לעניין עצם הכרעת הדין וכן לעניין העונש שנגזר עליו. בעקבות פסק הדין של בית המשפט המחוזי הוגשה הבקשה שלפניי.

טענות המבקש

7. בקשת המבקש מתמקדת בטענה כי בית משפט השלום לא נתן כל החלטה בבקשתו מתאריך 18.9.2014 כי יפסול עצמו מלדון בעניינו, ובדרך זו, כך נטען, מנע מהמבקש את זכותו לערער על ההחלטה, במידה שהבקשה הייתה נדחית. המבקש מציין כי לפי סעיף 77א(ב) לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) על בית המשפט היה להחליט בבקשה לאלתר טרם שייתן כל החלטה אחרת. המבקש מציין כי אמנם בית משפט השלום כתב בסוף גזר הדין כי במהלך הקראת גזר הדין ביקש המבקש כי בית המשפט יחליט בבקשה הפסלות, אך בבקשתו נדחתה ובית המשפט סיים את הקראת גזר הדין. לטענת המבקש, טעה בית המשפט המחוזי משלא ביטל את פסק הדין של בית משפט השלום ולא השיב את הדיון לבית המשפט לשם מתן החלטה בבקשת הפסלות. בכך, לטענת המבקש, נטל בית המשפט המחוזי סמכות לא לו, להחליט כערכאת ערעור בבקשת פסלות שופט. לדברי המבקש, יש לדיון בבקשתו חשיבות ציבורית ולכן מוצדק ליתן לו רשות ערעור. המבקש מבהיר כי עילת בקשת הפסלות הנוכחית הייתה שונה מבקשת הפסלות הקודמת שהגיש, והתייחסה לכך שבית משפט השלום לא איפשר למבקש, שלא היה מיוצג אותה עת,

לשטוח את מלוא טיעונו לעניין העונש. לטענת המבקש, בנסיבות אלה, אין מדובר בגלגול שלישי אלא שני בלבד. לפיכך מבקש המבקש לבטל את פסקי הדין שניתנו בבתי המשפט קמא ולהורות על החזרת הדין לבית משפט השלום כדי שיחליט בטענת הפסלות שהעלה.

דין והכרעה

8. לאחר עיון בבקשה ובחומר שצורף אליה, ובתגובה שהוגשה, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

9. הלכה פסוקה היא כי בית משפט זה יעניק רשות דין "בגלגול שלישי" רק במקרים שבהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית, החורגת מעניינם של הצדדים הישירים להליך (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982), או במקרים שמתגלה בהם אי-צדק בולט, או מתעורר חשש כי נגרם למבקש עיוות-דין (למשל, רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.2013)). המקרה דנן אינו נמנה עם מקרים אלה. אנמק הדברים בתמציתיות להלן.

10. אכן, צודק המבקש בטענתו כי לפי סעיף 77א(ב) לחוק בתי המשפט חייב שופט להחליט בבקשה לפסילתו "לאלתר ולפני שייתן כל החלטה אחרת" (השוו: ע"א 1279/15 פלוני נ' פלונית (16.3.2015); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 319-317 (2006)). ממילא משלא נתן בית המשפט החלטה בבקשת הפסלות – אין בית משפט זה יכול לדון בערעור על החלטה שלא ניתנה (השוו: ע"א 579/15 דרור נ' פריצקר יזמות בע"מ (10.2.2015)). לפיכך, היה נכון יותר אם כי בית משפט השלום היה מחליט בבקשת הפסלות של המבקש עובר למתן גזר הדין.

עם זאת, חרף העובדה שבית משפט השלום לא נתן החלטה בבקשת הפסלות השנייה שהגיש המבקש, דומה, כי בנסיבות העניין, אין מקום להחזיר את הדין לשם הכרעה בבקשה. זאת, משום שהדין בעניינו של המבקש הסתיים במתן גזר הדין על ידי בית משפט השלום. כידוע, בקשת פסלות וערעור פסלות אמורים להביא לכך שתיק התלוי בבית המשפט לא יישמע עוד בפני השופט שדן בהליך, אלא יועבר לטיפולו של שופט אחר. במקרה דנן, עם מתן גזר הדין סיים בית משפט השלום את הדין בעניינו של המבקש. דומה, כי דרך המלך במקרים כמו מקרה זה, היא לטעון את טענת הפסלות במסגרת הערעור על פסק הדין עצמו (ראו: ע"א 8297/14 דור נ' וי.אמ.ג' אריאל קומודיטיס (1996) בע"מ (10.2.2015); יגאל מרזל, בעמודים 338-340). כך אכן עשה המבקש. טענותיו, לרבות הטענות בדבר "הודעת הפסלות", נדונו ונדחו על ידי בית המשפט המחוזי, כמתואר לעיל, ולא מצאתי כי נפל פגם בקביעותי, המצדיקות מתן רשות ערעור.

11. נוכח האמור לעיל, דעתי היא כי המקרה שלפני איננו מצדיק מתן רשות ערעור. משכך – בקשת רשות הערעור נדחת. על המבקש להרוס איפוא את הברירה ואת מבנה העץ עד לתאריך 31.12.2015, אלא אם עד למועד זה יקבל היתר בניה ושימוש כדין. יוזכר, כי כפי שנקבע, כל עוד לא תבוצע ההריסה ולא ייפסק השימוש יראו את הצו כמתחדש מדי יום, והמשיבה תהיה רשאית לבצע את ההריסה ולהיפרע מהמבקש בגין הוצאותיה.

כאמור, הבקשה נדחית. משלא התבקשה תשובה מעבר להתנגדות בא-כוח המשיבה שהובאה בבקשה - אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ז' בחשון התשע"ו (20.10.2015).

ש ו פ ט
